

ДОВІДКА
про результати публічного громадського обговорення
проєкту професійного стандарту
Оператор з обслуговування та експлуатації когенераційних установок

м. Київ

дата 01.08.2026

Суб'єкт перевірки Національне агентство кваліфікацій

Розробником Національним технічним університетом України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» відповідно до Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 р. № 373 (далі – Порядок), завершено процес публічного громадського обговорення проєкту Професійного стандарту «Оператор з обслуговування та експлуатації когенераційних установок».

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиція		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
Розділ IV «Абревіатури та скорочення»; загальний зміст стандарту.	Стандарт повністю побудований навколо обслуговування «когенераційних установок» (КГУ), однак ані розділ IV, ані розділ II «Загальні відомості» не містять юридичного визначення цього поняття й жодного разу не посилаються на профільний Закон України «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу» від 05.04.2005 № 2509-IV (редакція від 30.06.2024), який визначає термін «комбіноване	Директор НМЦ ПТО у Луганській області Володимир АРТЮШЕНКО	враховано	

	виробництво електричної та теплової енергії (когенерація)» (стаття 1), критерії кваліфікації когенераційних установок (стаття 11) та особливості їх приєднання до мереж (стаття 12). Професійний стандарт, назва професії в якому походить від юридично визначеного технологічного процесу, має спиратися на профільний галузевий закон; наразі зміст трудових функцій формально не прив'язаний до чинного регулювання цієї сфери.			
Розділ V «Опис трудових функцій» – результати навчання (знання), зокрема коди А1.31, А2.31, А6.31, Б1.32, Б5.31, Б6.31, Г3.31, Д4.36, Є1.38 та інші.	Знання систематично сформульовані у вигляді узагальнених посилань: «Правила пуску, безпечної експлуатації...», «Правила ведення...», «Вимоги охорони праці, електробезпеки, техніки безпеки під час роботи з газом, під тиском» без зазначення офіційних назв і реквізитів конкретних чинних актів. Водночас предмети праці, зазначені в самому стандарті (газопроводи внутрішні та зовнішні, напірні трубопроводи, високовольтне обладнання), прямо підпадають під дію: НПАОП 40.1-1.21-98 «Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів» (наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 09.01.1998 № 4); Правил технічної експлуатації електроустановок споживачів (наказ Міністерства палива та енергетики України від	Директор НМЦ ПТО у Луганській області Володимир АРТЮШЕНКО	враховано	

	25.07.2006 № 258 (редакція від 21.02.2017)); НПАОП 0.00-1.76-15 «Правила безпеки систем газопостачання» (прямо поширюються на газопроводи й газове обладнання теплових електростанцій і котелень) (наказ Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 15.05.2015 № 285); НПАОП 0.00-1.81-18 «Правила охорони праці під час експлуатації обладнання, що працює під тиском» (наказ Міністерства соціальної політики України від 05.03.2018 № 333); Правил технічної експлуатації теплових установок і мереж (наказ Мінпаливенерго від 14.02.2007 № 71). Жоден з цих актів у стандарті не згадано, що не дозволяє однозначно визначити обсяг обов'язкових знань під час розробки освітніх програм.			
Розділ II пункт 3, вимоги здобуття кваліфікації «Оператор з обслуговування та експлуатації когенераційних установок»: «без вимог до стажу роботи» і водночас «допуск до роботи з високовольтним обладнанням (група електробезпеки), не	Відповідно до НПАОП 40.1-1.21-98 «Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів», п. 1.3.4 та додаток 1, для присвоєння чергової (III) групи з електробезпеки працівник повинен мати мінімальний стаж роботи в електроустановках з попередньою (II) групою. Формулювання «без вимог до стажу роботи» для кваліфікації, здобуття якої водночас передбачає обов'язкову наявність III групи з електробезпеки,	Директор НМЦ ПТО у Луганській області Володимир АРТЮШЕНКО	враховано	

нижче III групи допуску з електробезпеки».	суперечить цій нормі і унеможливорює виконання стандарту в частині фактичного допуску випускника до самостійної роботи одразу після завершення навчання.			
Розділ, позначений у стандарті «3.» «Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток», п. 2: «підтвердження наявної професійної кваліфікації: згідно з вимогами законодавства та відповідно до потреб виробництва, не рідше ніж раз на 5 років».	П'ятирічний інтервал відповідає загальній нормі підтвердження професійної кваліфікації, однак не враховує того, що персонал, зайнятий на роботах з підвищеною небезпекою (обслуговування електроустановок, газового господарства), відповідно до НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці» зобов'язаний щороку проходити спеціальне навчання та перевірку знань з охорони праці, а електротехнічний персонал, який безпосередньо обслуговує електроустановки, – щорічну перевірку знань відповідно до НПАОП 40.1-1.21-98. Стандарт, що визначає результати навчання для персоналу, який працює саме з таким обладнанням, має відображати цю коротшу, законодавчо обов'язкову періодичність поряд із п'ятирічним циклом підтвердження кваліфікації в цілому.	Директор НМЦ ПТО у Луганській області Володимир АРТЮШЕНКО	Не враховано	Підтвердження професійної кваліфікації та періодичне навчання і перевірка знань з питань охорони праці, електробезпеки та безпечного виконання робіт є різними процедурами. Зазначена у професійному стандарті періодичність стосується саме підтвердження професійної кваліфікації. Навчання та перевірка знань з питань безпеки здійснюються окремо у строки та порядку, встановлені чинним законодавством.
Розділи II та V – вимоги до стану здоров'я	Жоден розділ стандарту не містить посилання на обов'язковий медичний огляд персоналу. Водночас діяльність	Директор НМЦ ПТО у Луганській області Володимир	Не враховано	Вимоги щодо проходження обов'язкових медичних

оператора.	оператора КГУ передбачає роботу з джерелами підвищеної небезпеки (високовольтне обладнання, паливний газ під тиском, шум, вібрація, теплове випромінювання), а відповідно до Порядку організації та проведення обов'язкових медичних оглядів працівників певних категорій, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 08.09.2025 № 1393, працівники, зайняті на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці або таких, що потребують професійного добору, підлягають обов'язковим попередньому (під час прийняття на роботу) та періодичним медичним оглядам; статтею 17 Закону України «Про охорону праці» від 14.10.1992 № 2694-ХІІ (редакція від 12.09.2025) роботодавцю заборонено допускати таких працівників до роботи без проходження медогляду. Відсутність цієї вимоги в стандарті є прогалиною.	АРТЮШЕНКО		оглядів працівниками визначаються законодавством з охорони праці залежно від конкретних умов праці та наявності шкідливих чи небезпечних виробничих факторів і належать до сфери відповідальності роботодавця.
Розділ VI, таблиця розподілу трудових функцій та компетентностей за професійними кваліфікаціями.	За таблицею кваліфікація «Оператор» охоплює функції А, Б, В, Г, Д, Ж, а кваліфікація «Старший оператор» – лише Д, Е, Є, Ж, тобто не включає організацію робочого місця (А), пуск/зупинку установки (Б), моніторинг і контроль параметрів (В) і технічне обслуговування (Г). При	Директор НМЦ ПТО у Луганській області Володимир АРТЮШЕНКО	враховано	

	цьому для здобуття кваліфікації «Старший оператор» розділ II (професійний розвиток) вимагає стаж роботи оператором не менше 2 років, а обидві кваліфікації віднесено до одного й того самого 4 рівня Національної рамки кваліфікацій (постанова КМУ від 23.11.2011 № 1341). Дескриптори одного рівня НРК передбачають зіставний обсяг знань, умінь та автономії, а не звуження предметної компетентності при переході на кваліфікацію, що вимагає стажу роботи за попередньою. Фактично, за буквальною прочитанням таблиці, «старший» оператор не має підтвердженого права самостійно запустити, зупинити чи обслуговувати установку – базові виробничі дії власної професії.			
Розділ II п. 2, класифікація видів економічної діяльності: Секція D, Розділ 35, Група 35.1, Клас 35.11 «Виробництво електроенергії».	Мета діяльності за професією (пункт 1 того самого розділу) прямо визначає діяльність «під час виробництва електричної і теплової енергії», а значна частина трудових функцій (Б4-Б6, Е) стосується регулювання відпуску теплової енергії, роботи з тепломережами й температурними графіками. Класифікація видів економічної діяльності обмежена лише електроенергетикою (Клас	Директор НМЦ ПТО у Луганській області Володимир АРТЮШЕНКО	не враховано	Пропозицію не враховано у зв'язку з приведенням розділу 2 «Загальні відомості про професійний стандарт» у відповідність до форми, визначеної додатком 2 до Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від

	35.11) і не враховує Групу 35.3 «Постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря» (Клас 35.30 ДК 009:2010), хоча когенерація за визначенням Закону № 2509-IV – це саме одночасне виробництво обох видів енергії в межах одного процесу.			31.05.2017 № 373 (у чинній редакції). Оновлена структура розділу 2 не передбачає зазначення назви виду (видів) економічної діяльності, секції, розділу, групи, класу економічної діяльності та їх кодів згідно з ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності». У зв'язку з цим доповнення професійного стандарту групою 35.3 та класом 35.30 ДК 009:2010 у зазначеному розділі є недоцільним. При цьому теплова складова когенерації врахована у меті діяльності за професією, трудових функціях та професійних компетентностях професійного стандарту.
V. Опис трудових функцій Трудові функції А. Організація робочого місця, прийняття зміни та підготовка до експлуатації когенераційних	Вислів «Надавати зворотній зв'язок безпосередньому керівнику» передбачає комунікацію безпосередньо з керівником. Тому пропонуємо зазначені результати навчання видалити з розділу «Уміння/навички» та розмістити у	Директор НМЦ ПТО у Луганській області Володимир АРТЮШЕНКО	враховано	

установок Компетентності A1. Здатність отримати наряд/завдання на виконання робіт, брати участь в прийманні-здаванні зміни Результати навчання Уміння/навички A1.U3. Надавати зворотній зв'язок безпосередньому керівнику	стовпчику «Комунікація».			
V. Опис трудових функцій Трудові функції A. Організація робочого місця, прийняття зміни та підготовка до експлуатації когенераційних установок Компетентності A1. Здатність отримати наряд/завдання на виконання робіт, брати участь в прийманні-здаванні зміни Результати навчання Уміння/навички A1.U4. Проходити інструктаж з безпечного проведення робіт	У такому формулюванні: «A1.U4. Проходити інструктаж з безпечного проведення робіт» уміння/навичка звучить досить дивно та вводить в оману представників кваліфікаційного центру чи закладу професійної освіти. Що повинен уміти спеціаліст: проходити інструктаж чи дотримуватися безпечного проведення робіт відповідно до інструкцій?	Директор НМЦ ПТО у Луганській області Володимир АРТЮШЕНКО	враховано	

V. Опис трудових функцій Трудові функції А. Організація робочого місця, прийняття зміни та підготовка до експлуатації когенераційних установок Компетентності А2. Здатність ознайомлюватися із записами в оперативному журналі та журналі дефектів за попередню зміну; аналізувати розпорядження диспетчера Результати навчання Знання А2.32. Вести журнал приймання-здавання зміни	Формулювання «Вести журнал приймання-здавання зміни» за змістом передбачає вміння вести журнал. Тому доцільно зазначити у стовпчику «Результати навчання. Уміння/навички»	Директор НМЦ ПТО у Луганській області Володимир АРТЮШЕНКО	враховано	
V. Опис трудових функцій Трудові функції А. Організація робочого місця, прийняття зміни та підготовка до експлуатації когенераційних установок Компетентності А2. Здатність	Формулювання вміння «Ознайомлюватися з усіма записами та розпорядженням за час, що минув з останньої зміни» викликає питання: фахівцю із зазначеної професії необхідно лише ознайомлюватися із записами чи вміти аналізувати та враховувати їх в роботі?	Директор НМЦ ПТО у Луганській області Володимир АРТЮШЕНКО	враховано	

ознайомлюватися із записами в оперативному журналі та журналі дефектів за попередню зміну; аналізувати розпорядження диспетчера Результати навчання Уміння/навички A2.U1. Ознайомлюватися з усіма записами та розпорядженням за час, що минув з останньої зміни				
V. Опис трудових функцій Трудові функції Є. Взаємодія з іншими підрозділами та обслуговуючими організаціями Компетентності Є4. Здатність навчати молодший персонал, проводити стажування та інструктажі Результати навчання Відповідальність і автономія Є4.K1. Комунікувати з молодшим персоналом під час проведення навчання, інструктажів і стажування з питань	У результатах навчання «Відповідальність і автономія» повністю дублює опис вимог «Комунікації».	Директор НМЦ ПТО у Луганській області Володимир АРТЮШЕНКО	враховано	

безпечної експлуатації та обслуговування когенераційної установки Є4.К2. Надавати працівникам, що навчаються, зворотний зв'язок щодо якості виконання робіт, рівня засвоєння знань і дотримання вимог безпеки Є4.К3. Інформувати керівництво про результати навчання, стажування та виявлені порушення вимог безпеки молодшим персоналом Є4.К4. Комунікувати з відповідальними службами підприємства щодо організації та результатів навчання і стажування персоналу				
V. Опис трудових функцій Трудові функції Ж. Дотримання вимог екологічної та енергетичної політики підприємства Компетентності Ж4. Здатність	Формулювання результатів навчання «Ініціювати своєчасне вивезення відпрацьованих матеріалів та відходів» за змістом не відповідає «Комунікації». Логічно його включити до розділу «Відповідальність і автономія».	Директор НМЦ ПТО у Луганській області Володимир АРТЮШЕНКО	враховано	

підготувати небезпечні відпрацьовані матеріали до утилізації Результати навчання Комунікація Ж4.К2. Ініціювати своєчасне вивезення відпрацьованих матеріалів та відходів				
Титульна сторінка: (дата внесення до Реєстру кваліфікацій)	Необхідно вилучити	Одинець Олександра Олександрівна, Відділ супроводження рамок кваліфікацій проектного управління секретаріату Національного агентства кваліфікацій	враховано	
По тексту документа	Необхідно привести нумерацію пунктів/підпунктів у відповідність до додатку 2 до Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2017-%D0%BF#Text	Одинець Олександра Олександрівна, Відділ супроводження рамок кваліфікацій проектного управління секретаріату Національного агентства кваліфікацій	враховано	
Підпункт 3 «Назва (назви) професії (професій) та код (коди) підкласу (підкласів) (групи) професії згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 «Класифікатор професій»	Оператор з обслуговування та експлуатації когенераційних установок, 8169	Одинець Олександра Олександрівна, Відділ супроводження рамок кваліфікацій проектного управління секретаріату Національного агентства кваліфікацій	враховано	

пункту 2 «Загальні відомості про професійний стандарт, підпункт» Оператор з обслуговування та експлуатації когенераційних установок 8169 (укрупнені професії робітників, що обслуговують установки з вироблення електроенергії та подібне устаткування).				
Пункт 8 «Дата внесення професійного стандарту до Реєстру»	Вилучити. Див. додаток 2 до Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2017-%D0%BF#Text	Одинець Олександра Олександрівна, Відділ супроводження рамок кваліфікацій проектного управління секретаріату Національного агентства кваліфікацій	враховано	

Відповідно до п. 21 Порядку розробник направляє Довідку про результати публічного громадського обговорення проєкту Професійного стандарту.